

ПРОТОКОЛ

засідання журі II етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України
у 2018/2019 навчальному році
(заочний тур)

2019 р.

Секція: Соціологія

№	ПІБ учасника	НВЗ, клас	Клас	Аргументованість вибору теми дослідження, чіткість постановки проблеми, мети та завдань дослідження	Вміння чітко і ясно викладати свої думки, критично осмислювати використані джерела	Самостійність, оригінальність і доказовість суджень, наявність елементів наукової новизни	Повнота у розкритті теми, глибина аналізу літературних даних	Обґрунтованість поданих висновків, їх відповідність поставленим завданням та меті дослідження	Відповідність вимогам оформлення наукових робіт	Максимальна кількість балів (256)
1	Андрейчук Катерина Олександрівна	Красноармійський міський ліцей «Надія» міста Красноармійська Донецької області	11	0,9	1,8	2,7	1,4	0,9	0,7	21
2	Букрєєва Кіра Дмитрівна	Бахмутська загальноосвітня школа I-III ступенів № 5 Бахмутської міської ради Донецької області	10	0,7	1,8	2,7	1	0,9	0,7	19,5
3	Мельнікова Юлія Євгенівна	Комунальний заклад «Маріупольська спеціалізована школа I-III ступенів № 66 Маріупольської міської ради Донецької області»	10	7x0,1= 0,7	5x0,2 = 1	7x0,3= 2,1	5x0, 2= 1	7x0,1= 0,7	5x0,1 = 0,5	6x 2,5= 15
4	Сергєєв Андрій Олегович	Обласна очно-заочна школа «Юний дослідник», комунальний заклад «Маріупольський технічний ліцей» Маріупольської міської ради Донецької області»	10	9x0,1= 0,9	8x0,2 = 1,6	8x0,3= 2,4	8x 0,2= 1,6	9x0,1= 0,9	9x0,1 = 0,9	8,3x 2,5= 20,7 5

5	Чекришкін Павло Леонідович	Білицька загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 10 Добропільської міської ради Донецької області	10	7x0,1= 0,7	5x0,2 = 1	5x0,3= 1,5	5x0, 2= 1	5x0,1= 0,5	5x0,1 = 0,5	5,2x 2,5= 13
---	----------------------------------	--	----	----------------------	---------------------	----------------------	---------------------	----------------------	-----------------------	---------------------------

Голова журі:

Біличенко О.Л. – доктор наук із соціальних комунікацій, професор_____

Члени журі:

Маторіна Н.М. – кандидат філологічних наук, доцент_____

Остополець І.Ю. – кандидат психологічних наук, доцент_____

Коркішко О.Г. – кандидат педагогічних наук, доцент_____

Секретар:

Коваленко Т.О. – заступник директора КПНЗ «ДОМАНУМ»_____

РЕЦЕНЗІЯ

на учнівську науково-дослідницьку роботу **Ю. Є. Мельнікової** *«Соціалізація в школі: аспекти впливу на майбутню професію. Вплив шкільної соціалізації на подальший розвиток особистості»*, подану на конкурс-захист науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України у 2018/2019 навчальному році (заочний тур), секція – соціологія.

За час перебування в школі учні не лише отримують базові знання, але й вільно або мимоволі засвоюють нові соціальні ролі, моральні норми та цінності. Мета шкільної соціалізації полягає в допомозі дитині адаптуватися в суспільстві, засвоїти досвід старших, *зрозуміти своє покликання, знайти шляхи найефективнішого самовизначення*. Саме проблемам впливу шкільної соціалізації на подальший розвиток особистості та вибір майбутньої професії присвячено рецензовану учнівську науково-дослідницьку роботу.

Дослідження складається з тез, вступу, трьох розділів, загальних висновків, списку використаної літератури та додатків. Загальний обсяг роботи – 36 сторінок, з них основного тексту – 25 сторінок.

У вступі обґрунтовано актуальність теми науково-дослідницької роботи; сформульовано мету, конкретні завдання; окреслено методи дослідження; визначено об'єкт і предмет роботи.

У першому розділі *«Поняття соціалізації в школі та її види»* стисло схарактеризовано історіографію питання, окреслено зміст поняття *соціалізація*; схарактеризовано моделі шкільного навчання.

У другому розділі *«Дитина з прихованими талантами. Школа як засіб допомоги розкриття прихованих талантів»* витлумачено поняття *здібності*; репрезентовано (у зіставному аспекті) особливості навчання в українських та європейських школах (на прикладі Англії, Німеччини, Фінляндії); наведено докладні висновки.

Третій розділ *«Думка старшокласників про професійний розвиток особистості»* містить результати опитування серед учнів дев'ятих, десятих та одинадцятих класів Маріупольської спеціалізованої школи № 66. Аналіз результатів проведено стисло, поверхнево.

На підставі проведеного дослідження зроблено *основні висновки*.

Акцентуємо, що відповідають вимогам із зауваженнями такі критерії, як: аргументованість вибору теми дослідження, чіткість постановки проблеми, мети та завдань дослідження (*зауваження*: тему сформульовано занадто широко; на нашу думку, можна окремо досліджувати проблему впливу шкільної соціалізації на розвиток особистості та питання впливу шкільної соціалізації на вибір учнями майбутньої професії; не відповідає

дійсності окреслена наукова новизна роботи тощо); самостійність, оригінальність і доказовість суджень, наявність елементів наукової новизни (зауваження: окремі судження узяті з Інтернету – без посилань чи цитування; окремі судження повторюються декілька разів тощо); обґрунтованість поданих висновків, їх відповідність поставленим завданням та меті дослідження (зауваження: окремі висновки не співвідносяться зі змістом розділу (с. 10–11); висновки до другого розділу – дуже поширені додаткові міркування, знов таки не повною мірою пов'язані зі змістом самого розділу тощо).

Низку зауважень висловлюємо щодо повноти у розкритті теми, глибини аналізу літературних даних, вміння чітко і ясно викладати свої думки, критично осмислювати використані джерела, а також оформлення науково-дослідницької роботи: зафіксовано технічні недоліки (с. 9, 10, 15, 16 тощо); не на всі першоджерела є посилання – лише на 4 з 18; у роботі наявні орфографічні, пунктуаційні, стилістичні, фактичні помилки (практично на кожній сторінці!).

Отже, максимальна кількість балів за учнівську науково-дослідницьку роботу Ю. Є. Мельнікової *«Соціалізація в школі: аспекти впливу на майбутню професію. Вплив шкільної соціалізації на подальший розвиток особистості»* – 15.

Рецензент:

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри германської
та слов'янської філології
Донбаського державного
педагогічного університету

Н. М. Маторіна

Підпис Н. М. Маторіної засвідчую
Начальник відділу кадрів ДДПУ

Є. С. Сілін

РЕЦЕНЗІЯ

на наукову роботу учениці 11 класу Красноармійського міського ліцею «Надія» м. Покровська **Андрейчук Катерини Олександрівни** на тему:
«Феномен фемінізму в Україні. Ставлення сучасної молоді до фемінізму»
(відділення філософії та суспільствознавства. Секція: соціологія)

Науковий керівник – учитель історії Красноармійського міського ліцею «Надія» м. Покровська Михайлюк Валентина Євгенівна.

До останнього часу розвиток фемінізму в Україні ілюстрував різновид розвитку активізації громадянської діяльності жінок, що виростає з актуальних для певного історичного періоду конкретного суспільства потреб, а не з нового для всієї історії людства розуміння, актуалізованого фемінізмом, легальних прав.

Робота, виконана Андрейчук К. О. має особливе значення, оскільки дає можливість з'ясувати чим різновид українського жіночого руху відрізняється від фемінізму, наприклад, англо-саксонського типу, який розвивався в правовому суспільстві.

Напрямок наукового пошуку, обраний ученицею для дослідження відзначається безсумнівною актуальністю в сучасній соціології, оскільки сьогодні фемінізм в Україні розвивається повномасштабно, українські жіночі організації стають політичною та громадською силою, роблять значні кроки в розвитку гендерних студій в Україні.

Андрейчук К. О. зробила спробу дослідити фемінізм як явище сучасного світу, з'ясувала ставлення сучасної молоді до фемінізму як соціального явища. Попри безсумнівну тематичну значущість представленої роботи, вона має ряд недоліків:

1. Не усі завдання знайшли відображення у змісті.
2. У Вступі не прописана методика дослідження.
3. В основній частині роботи не наводиться характеристика джерел.

В цілому, робота Андрейчук К. О. становить собою завершене наукове дослідження і відповідає вимогам із зауваженнями.

Рецензент:

доктор наук із соціальних комунікацій,
професор кафедри української мови
та літератури ДВНЗ «Донбаський
державний педагогічний університет»,
дійсний академік

Міжнародної академії інформатизації (Казахстан)

О. Л. Біличенко

РЕЦЕНЗІЯ

на наукову роботу учениці 10 класу Бахмутської загальноосвітньої школи № 5 Бахмутської міської ради Донецької області **Букреєвої Кіри Дмитрівни** на тему: «**Вплив суспільства на формування та становлення молодого сім'ї**» (відділення філософії та суспільствознавства. Секція: соціологія)

Науковий керівник – учитель історії Бахмутської загальноосвітньої школи № 5 Бахмутської міської ради Донецької області Пузікова Тетяна Миколаївна.

Процеси становлення молодого сім'ї відбуваються у складних і суперечливих умовах, які характеризуються зміною суспільних відносин, тому виникає потреба вивчення особливостей підготовки молодого покоління до створення сім'ї.

Робота, виконана Букреєвою К. Д. має особливе значення, оскільки намагається розглянути становлення молодого сім'ї, визначити її проблеми на етапі виникнення та знайти оптимальні шляхи попередження цих проблем.

Напрямок наукового пошуку, обраний ученицею для дослідження відзначається безсумнівною актуальністю в сучасній науці, оскільки від того, як буде відбуватись її становлення і розвиток на початкових етапах спільного життя, залежатимуть подальші сімейні стосунки та життя, що має вплив на розвиток суспільства в цілому.

Тема, представлена в дослідженні, свідчить про глибоку роботу автора над матеріалом. Вона надає учениці унікальну можливість розкрити свій науковий потенціал.

Букреєва К. Д. вивчила проблему готовності молоді до створення сім'ї в контексті поширення неофіційних шлюбів, проаналізувала економічне становище, житлові умови, стан і причини розлучень та розпаду сімей, зробила оцінку репродуктивних орієнтацій та планування молодого сім'ї, її сучасних соціально-психологічних проблем. Попри безсумнівну тематичну значущість представленої роботи, вона має ряд недоліків:

1. Наукова новизна сформульована непереконливо. Не вказується, що було вперше одержано, удосконалено, набуло подальшого розвитку.

2. Суттєві недоліки стосуються якості оформлення.

В цілому, робота Букреєвої К. Д. становить собою завершене наукове дослідження і відповідає вимогам із зауваженнями.

Рецензент:

доктор наук із соціальних комунікацій,
професор кафедри української мови
та літератури ДВНЗ «Донбаський
державний педагогічний університет»,
дійсний академік

Міжнародної академії інформатизації (Казахстан)

О. Л. Біличенко

РЕЦЕНЗІЯ

на учнівську науково-дослідницьку роботу **А. О. Сергєєва** *«Соціальний захист біженців в Австрії та Україні: соціологічний аналіз»*, подану на конкурс-захист науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України у 2018/2019 навчальному році (заочний тур), секція – соціологія.

Щорічно сотні тисяч людей вимушені залишити свої країни постійного проживання задля того, щоб врятувати себе і свої сім'ї від проблем, пов'язаних з озброєними конфліктами, релігійними гоніннями, а також різними проявами дискримінації. Європа достатньо приділяє уваги проблемам біженців і щорічно надає притулок кільком десяткам тисяч шукачам притулку. Для України така проблема є досить новою. За радянських часів правової бази щодо захисту біженців, яка б могла слугувати основою при розробці українського законодавства для зазначеної категорії осіб, практично не існувало. Саме проблемам соціального захисту біженців в Україні та Європі (на прикладі Австрії) присвячено рецензовану учнівську науково-дослідницьку роботу.

Дослідження складається з тез, вступу, двох розділів, загальних висновків, списку використаної літератури та додатків. Загальний обсяг роботи – 40 сторінок, з них основного тексту – 27 сторінок.

У вступі обґрунтовано актуальність теми науково-дослідницької роботи; сформульовано мету, конкретні завдання; окреслено методи дослідження; визначено об'єкт і предмет роботи.

У першому розділі *«Теоретичне обґрунтування проблеми дослідження»* стисло схарактеризовано термінологічну базу дослідження, історіографію питання, а також проаналізовано сучасний стан міграційної політики Європейського Союзу.

У другому розділі *«Особливості соціального захисту біженців в Австрії та Україні: порівняльний аналіз»* схарактеризовано в зіставному аспекті нормативно-правове та соціальне забезпечення, а також соціально-правовий статус біженців в Австрії та Україні.

На підставі проведеного дослідження зроблено *основні висновки*. Дослідник акцентує, що законодавча база України та Австрії щодо питань біженців не має суттєвої різниці; суттєві розбіжності з'являються у площині виконання відповідних законів.

Роботу виконано на належному науково-методичному рівні.

У цілому відповідають вимогам такі критерії, як: аргументованість вибору теми дослідження, чіткість постановки проблеми, мети та завдань дослідження; обґрунтованість поданих висновків, їх відповідність

поставленим завданням та меті дослідження; оформлення науково-дослідницької роботи (*зауваження*: технічні недоліки; не на всі першоджерела є посилання – лише на 10 з 26; у роботі наявні орфографічні, пунктуаційні, стилістичні помилки (с. 2, 4, 5 та ін.).

Відповідають вимогам із незначними зауваженнями наступні критерії: вміння чітко і ясно викладати свої думки, критично осмислювати використані джерела; самостійність, оригінальність і доказовість суджень, наявність елементів наукової новизни; повнота у розкритті теми, глибина аналізу літературних даних (*зауваження*: відсутність логічного розташування окремих матеріалів дослідження → результати неформального анонімного опитування біженців в Австрії (с. 24) та пояснення щодо організації окресленого опитування (с. 32); окремі судження взято з Інтернету – без посилань чи цитування тощо).

Отже, максимальна кількість балів за учнівську науково-дослідницьку роботу А. О. Сергєєва «*Соціальний захист біженців в Австрії та Україні: соціологічний аналіз*» – 20,75.

Рецензент:

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри германської
та слов'янської філології
Донбаського державного
педагогічного університету

Н. М. Маторіна

Підпис Н. М. Маторіної засвідчую
Начальник відділу кадрів ДДПУ

Є. С. Сілін

РЕЦЕНЗІЯ

на учнівську науково-дослідницьку роботу **П. Л. Чекришкіна** «*Соціальні причини агресивної поведінки підлітків*», подану на конкурс-захист науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України у 2018/2019 навчальному році (заочний тур), секція – соціологія.

Сьогодні найгостріше постає проблема прояву агресивної поведінки серед підлітків. Дорослі часто помічають нічим не вмотивовані реакції підлітків на, здавалося б, незначні, але справедливі зауваження оточуючих. Серед причин агресивності підлітків можна виділити як соціальні, що зумовлені соціальною напруженістю, невірноваженістю всього суспільства, так і психологічні, що пов'язані з віковими психологічними особливостями підлітка, характером міжособистісних стосунків. Саме аналізу різних проявів агресії та агресивності підлітків як факторів та механізмів адаптації до соціокультурного середовища присвячено рецензовану учнівську науково-дослідницьку роботу.

Дослідження складається з тез, вступу, трьох розділів, загальних висновків, списку використаної літератури та додатків. Загальний обсяг роботи – 30 сторінок, з них основного тексту – 29 сторінок.

У вступі обґрунтовано актуальність теми науково-дослідницької роботи; сформульовано мету, конкретні завдання; окреслено методи й гіпотезу дослідження; визначено об'єкт і предмет роботи. Матеріал викладено нелогічно, цілі фрагменти копійовано з Інтернету без будь-яких посилань (с. 5 тощо).

У першому розділі «*Агресія – частина пізнання світу підлітком*» стисло схарактеризовано особливості етапу дорослішання підлітків на матеріалі досліджень Л. С. Виготського, С. Хола, Е. Шпранега, Е. Еріксона, Ж. Піаже, Д. Б. Ельконіна та ін. Зміст першого розділу не відповідає його назві (до речі, об'єм розділу – 3 сторінки – замалий!).

У другому розділі «*Причини виникнення агресії у підлітків*» репрезентовано наступний матеріал: основні види дорослості; перелік вітчизняних та зарубіжних учених, які займаються аналізом особливостей впливу певних ситуацій на агресивність людини чи аналізують функційне призначення агресивних проявів особистості; ціннісні орієнтації особистості; специфічні особливості особистісної тривожності; основні теоретичні підходи до пояснень феномену агресії тощо. Завершується розділ характеристикою типів агресії (фізична і вербальна; пряма або непряма; захисна або провокуюча тощо). Матеріал викладено непослідовно, нелогічно, багато суджень є зайвими в межах окресленого дослідження.

Третій розділ «*Буллінг як один із видів агресивності підлітків*» присвячено стислій характеристиці цькуванню як насильству над учасниками

освітнього процесу, що здійснюється іншими учасниками – учнями або вчителями (об’єм розділу – 3,5 сторінок – замалий!).

На підставі проведеного дослідження зроблено *основні висновки*.

Акцентуємо, що відповідає вимогам із зауваженнями один критерій: аргументованість вибору теми дослідження, чіткість постановки проблеми, мети та завдань дослідження. Серед зауважень можна назвати такі, як: недостатньо чіткий, логічний виклад матеріалу у вступі, наявність зайвих відомостей, використання окремих суджень з інших джерел без посилання на останні тощо.

Наполовину відповідають вимогам усі інші критерії. Зауваження: немає повної відповідності мети та завдань основному змісту науково-дослідницької роботи; немає висновків до окремих розділів; технічні недоліки; оформлення списку використаних джерел; посилання на публікації, яких немає в переліку використаних першоджерел; додатки ніяким чином не пов’язані з основним змістом роботи; у роботі наявні орфографічні, пунктуаційні, стилістичні помилки (с. 4; 5; 6; 7; 8 та ін.) тощо.

Отже, максимальна кількість балів за учнівську науково-дослідницьку роботу П. Л. Чекришкіна «*Соціальні причини агресивної поведінки підлітків*» – 13.

Рецензент:

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри германської
та слов’янської філології
Донбаського державного
педагогічного університету

Н. М. Маторіна

Підпис Н. М. Маторіної засвідчую
Начальник відділу кадрів ДДПУ

Є. С. Сілін